

1660

נייע יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט דריימאל וואכענטליך...

אויף דינען צייטונג קאנן מאן יעדען מאן...

Nr. 21, ערסטער יאהרנאנג. Budapest, den 16. Juni 1884.

וואהלען אונד וואהל-ערגעבניסעס.

פאם ערסטען צווייטען אונד דריטען וואהל-טאג.

וויא וויר שאן אין פארניער נוממער מיטצו- טהיילען געלעגענהייט האטמען, ווארען דיא וואהלען אין דער הויפטשטאדט, דיא אס 13-טען דיעזעס (פרייטאג) שטאטשאנערען, פיר דיא רעזיערונג פאן דינען געמיינעסעסן ערגעבניסעסן בעגלייטעט, אין דען בעצירקען דער הויפטשטאדט וואורדען נעמליך געוועהלט: צווייא מיניסטער (דריי פילער אונד בא- ראן קעמעני), אין שטאאטס-סעקרעטער (דריי מאט- לעקאזויטש), פיער ליבעראלע דעפוטירטע (דראני, אקסאנה, וואהרמאן אונד בוטשאך), אין אויסערהאלב דער פארטייען שטעהענדער דעפוטירטער (גראף זיטש), דער יעדאך אין אללען וויכטיגען פראגען אויף זייע דער רעזיערונג שטעהט, אונד ענד- לוך אין מיטגליעד דער געמיינעסעסן אפפאזיציאן (אוינווערזימעסעסן-פראפעסאך דריי דעוידער סי- די א ד א) - מיט דיעזעס רעזולטאטע קאנן וואהל דיא רעזיערונג צופרייעדען זיין. וויא וויא וואהל זייטס מיססען יעדאך אין דיא וואהל-ערגעבניס אים זיעכטען בעצירקע דער הויפטשטאדט, ווא דער זיענ דעס שטאאטס-סעקרעטער דריי מאטלעקאזויטש צופיעל, פאלגענדע בעמערקונגען קניפען: קארל א ו ו א ש האט אס 13-טען דיע- זעס לידער צווייא נייערעלאנען ערליכטען אין דער הויפטשטאדט זיענעט זיין געגענקאנדיראט, שטאאטס- סעקרעטער דריי אלעקסאנדרע מאטלעק א- ו ו א ש, מיט איינער מאאיירטעט פאן 328 שטי- מען עס וואורדען נעמליך אים זיעכטען בעצירקע (עלזאבעטה-שטאדט) 2010 שטימען אבגע- געבען, וואפאן אויף קארל אויך 841 אויף מאט- לעקאזויטש פאנגען 1169 שטימען ענטפיעלען. - עבענפאללס אס 13-טען דיעזעס פאנר אויך אין וועס- פיעס דיא וואהל שטאאטס וואבייא יעדאך דער ליבע- לאיע קאנדידאט יאזעף ק' א ו א ש מיט איינער מאאיירטעט פאן 81 נור 8 שטימען געגען קארל אטוואש דען זיענ דאפאן טרוג.

נארנס! איבערדיעס איז דריי מאטלעקאזויטש אין דער עלזאבעטה-שטאדט געבאדען אונד שטעהט דעמאך צו דען אנועהליכסטען בירגערן אין פער- וואנדשאפטליכען בעצירקענען, אבער דאס איז נאך ניכט אללעס, מאן דארף אויך ניכט פערגעסען, דאס דיא הויפטשטאדט מיט אונגעוואהנליכעס איפער אונד בערעכטיגטעס אינטערעסעס פיר דיא אים יאהרע 1885 צו פעראנשטאלטענדע, לאנדעס- אויסשטעללונג ון דיסעטע, פיר וועלכע שאן עטעס דיא אומפאסטענדסטען פארבערייטונגען געמאכט ווערדען, אונד צום פערזענדטען דיעזער, לאנדעס- אויסשטעללונג, וועלכע דער אונגארישען אידעם- טרויע אויך אים אויסלאנדע עהרע אונד גע- ל ט ו נ ג פערשאפען זאל, איז קיין אנדערער ערנאנט, אלס עכען דער טיכטיגע אונד אמויב- טיגע שטאאטס-סעקרעטער מאטלעקאזויטש! מאן קאנן זך אלוא ליכט דענקען, דאס פיעלע טויזענדע אינדוסטריעללע אונד געווערבע-טרייבענדע ניכט בלאס אין דער הויפטשטאדט, זאנדרען אים גאנצען לאנדע דעס לייטער דער מיט זעהנדיכט ערווארטע- מען לאנדעס- אויסשטעללונג דאס געבאדענעסעטע אונד וואהלוואללענדסטע אינטערעסעס ענטגעגע- ברינגען! - וואהרליך! וועלכער מיניסטער איממער אין דער עלזאבעטה-שטאדט הערן אט- וואש געגענאבער אלס געגענ-קאנדידאט אויפגע- שטעללט ווארדען ווערע - ער העטעט נור גערינגע אויסזיכט אויף ערפאלג דאך אויך דען אויפריכטיג- טען פערענדערן אונד ווארמסטען פריינדען דעס הערן קארל אטוואש פיעל עס אים הערען וויר- לוך שווער, איינעס מאטלעקאזויטש יאהרע שטי- מען צו געטציעהען, - אז אים אפיער אנערקענ- נונג פערדיענען האדער דיא יידישען וועהלער דער עלזאבעטה-שטאדט, דיא אפגליד צום גראסען טהיילע אינדוסטריעללע אונד געווערבע-טרייבענדע מיט הינטאנזעצונג איהער פערזאנליכען אינטע- העסען, מיט נור גערינגען אויסנאהמען, פיר קארל אטוואש יאהרע שטימען אבנאכען, וויר האלטען אונס איבערצייגט, דאס הער אטוואש, אפגליד בעזיענט, דיא גראסע דער אפפער אנערקענען אונד ווירדיגען וויר, וועלכע דיא יידישען וועהלער אים 7. בעצירקע געבראכט אים איהם דען זיענ צו פער- שאפען, דאס דיעזע בעמיהונגען ניכט פאם געוויש- טען ערפאלגע עקראנט ווארען, דאס וואר געוויס ניכט איהרע שילד!

וויא וויר שאן אין פארניער נוממער מיטצו- טהיילען געלעגענהייט האטמען, ווארען דיא וואהלען אין דער הויפטשטאדט, דיא אס 13-טען דיעזעס (פרייטאג) שטאטשאנערען, פיר דיא רעזיערונג פאן דינען געמיינעסעסן ערגעבניסעסן בעגלייטעט, אין דען בעצירקען דער הויפטשטאדט וואורדען נעמליך געוועהלט: צווייא מיניסטער (דריי פילער אונד בא- ראן קעמעני), אין שטאאטס-סעקרעטער (דריי מאט- לעקאזויטש), פיער ליבעראלע דעפוטירטע (דראני, אקסאנה, וואהרמאן אונד בוטשאך), אין אויסערהאלב דער פארטייען שטעהענדער דעפוטירטער (גראף זיטש), דער יעדאך אין אללען וויכטיגען פראגען אויף זייע דער רעזיערונג שטעהט, אונד ענד- לוך אין מיטגליעד דער געמיינעסעסן אפפאזיציאן (אוינווערזימעסעסן-פראפעסאך דריי דעוידער סי- די א ד א) - מיט דיעזעס רעזולטאטע קאנן וואהל דיא רעזיערונג צופרייעדען זיין. וויא וויא וואהל זייטס מיססען יעדאך אין דיא וואהל-ערגעבניס אים זיעכטען בעצירקע דער הויפטשטאדט, ווא דער זיענ דעס שטאאטס-סעקרעטער דריי מאטלעקאזויטש צופיעל, פאלגענדע בעמערקונגען קניפען: קארל א ו ו א ש האט אס 13-טען דיע- זעס לידער צווייא נייערעלאנען ערליכטען אין דער הויפטשטאדט זיענעט זיין געגענקאנדיראט, שטאאטס- סעקרעטער דריי אלעקסאנדרע מאטלעק א- ו ו א ש, מיט איינער מאאיירטעט פאן 328 שטי- מען עס וואורדען נעמליך אים זיעכטען בעצירקע (עלזאבעטה-שטאדט) 2010 שטימען אבגע- געבען, וואפאן אויף קארל אויך 841 אויף מאט- לעקאזויטש פאנגען 1169 שטימען ענטפיעלען. - עבענפאללס אס 13-טען דיעזעס פאנר אויך אין וועס- פיעס דיא וואהל שטאאטס וואבייא יעדאך דער ליבע- לאיע קאנדידאט יאזעף ק' א ו א ש מיט איינער מאאיירטעט פאן 81 נור 8 שטימען געגען קארל אטוואש דען זיענ דאפאן טרוג.

דיעזעס בלאטט ערשיינט דריימאל וואכענטליך...

אינע שעדיגונג ערלידע. — צו אלל דיעזעס קאמט נאך, דאס איז איראפעאישע איינוואהנער אלעק- סאנדרינגעס ביז דער ערשטער צווייטער שטארט אלל איהרע האבע איינביטען אונד נומערהר מיט רעכט איינע ענטשעדיגונג בעאנשפרובען, — מאן זעהט אלוא, דאס דער קאנפערענץ רעכט פילע שטאפף צור בעראטהונג פארליבען ווירד. אימ- מערהין ווירד דא אויסווערטעטע פאליטיק אים נעכט- טען מאנאטע איינע רעכט שפאננערע ווערען. וויר ווערען אבער דא פערדאנדלונגען דיעזער פראגראם צו קאנפערענץ מאנטענליך רעכט אים- פהרליך בערעכענען.

* (ע ס ב ר ע נ ט ו ו י ע ד ע ר א י ס א ר י ע נ ט.) דאס זאגענאנטע, אריענטאלישע פראגע, וועלכע מאן בערייטט אלס געלאזט בע- טראכטעטע, טויכטע דיעזער טאנע ווערדיגט אויף, צווישען מערב'ען אונד בולגאריען אונד נעמליך אויף העפט'יגער שטרייט אויסגעבראכען, דער צו איינעם בלוטיגען קריגע צווישען דיעזען קליינען נאכבאר- שטאטען פיהרען מ'ס, ווענד'ט דאס גראסמעכטע ניכט ראש איינען פריעדליכען אויסגלייך צו פערמיטטעלן זוכען ווערען.

* (ש ט ו ר י א י י נ י ס ג א נ צ ען מ י נ י ס ט ע ר י א מ ס.) אויס בייספעל, דער הויפטשטארט בעלגיע, ווירד פאם 12. טען דיעזעס טעלעגראפ'ישע, דאס זאגענאנטע ביהערדיגע ליבע- ראלע מיניסטעריאום דאס היינט באדאנקט מ'ס. סען, עס ווארדע זאגליך אין זאגענאנטעם, קלע- רוקאלעס מיניסטעריאום ערנאנט, דא דא קאט- הוישע פארטייא אים פארלאמענטע דאס מאיארי- טעט פעהאלטען האט, אויף דעם שטראסען ענט- שטארט אין פאלגע דעסעסן דען שטודענ- טען אונד דער קאטהאלישען פאלקס-מאסע איינע פורכטבאר בלוטיגע שלענערייא, איינע קאטהאלישע בוכ-אנדלונג ווארדע געפלינדערט אונד דאס פאפסטליכע זאפפען העראבגעריסען, עס מוסטע מיליטער איינשטרעקן, אים דען איי- פהר צו אינטערהאלטן!

* (ד ע ר ג ע ב ו ר ט ס - ט א נ ד ע ס ס ו ל ט א נ ס.) ווארדע נעסערן אויך אין דער אונגארישען הויפטשטארט געפיערט אונד צוואר זוישענע דער הייער וואנדהאפטען טרוקיש-יודען, איינע דעפוטאציען דער היעזונען טרוקיש-ידישען נעמינדע בענאב זיך נעסערן מיטמאס פונקט 12 אהר צום טרוקישען קאנזול אונטער פיהרונג דעם דרייסיגן, וועלכע קאנפאראט דער טרוקיש- יודישען געמיינדע-פירמא, רוסס א זאנענ' איזט, הערר דרייסיג בראכטע דא גליקווינשע אין טרוקישער שפראכע דאר, דא דעפוטאציען ווארדע פריינדליכסט עמפאנגען אונד פאם גענעראל-קאנ- זול מיט פאפעע אונד צוגארעטען בעוויזטהעט, אבערען וואר דאס קינזולאר-געביידע גלענצענער בעליכטעט.

* (ג ע ה י י מ נ י ס פ א ל ל ל ע ס פ ע ר - פ א ה ר ען.) פארגעסען שטארב הייער אין יודישע מערב'ען, איינע נעהערין, א אלטער פאן 18 יאהרען, נעסערן ווארדע דא ליבע אויף דען יודישען פריעהאפף צור בערעדיגונג היינטיגע-טרא- נען, אלס פלאטעליך פאן דער פאליצייא דער בע- פעה אלנאנטע, דא ליבע ניכט צו בערעדיגען זאנערן אין דער טאדטען-קאמערע דעם ראבוס- שפיטאלס צו איבערפיהרען, ווא אללגעמיין פערלי- טעט, ווירד דא ליבע, זעצורט ווערען, דאס מעד- בען זאל נעמליך פלאטעליך געשטארבען זיין, דא פאליצייא הערעליש יעדאן איינע געהיימע אנצייגע, דאס דער טאד, און פאלגע איינע פער- ברעכענעס אייגענטעטיגע וואר, דאס ווילל מאן צו- דורך דא, זעצורונג פסטשטעללעך, אום יענע פער- זאנען וועלכע דען טאד דעם זינגען מערבענע אויף איינע פערברעכערישע וויזע הערביינעפיהרט דער פערענעטען שטראפע צו איבערליעפערן.

* (מ ע ר ק ו י ר י ג ע א ו ה ר ען.) דאס, וועינע סאבלימאט' פערביכטעט; אין דעם סאלאן איינעם שטארט-בעקאננטען רייכען געלד- באראנס, דער אויף דער רינג-שטראסע איינען גראסארטיגען פאלאסט בעזיטעט, בעפיערען זיך זעכס מערקוודיגע אהרען, וועלכע מיט דעם נאמען, לעבענס-אהרען, בעזיכענע ווערען, דיעזע צייגען אויסער דען שטודען אונד מינוטען אויך דא טאנע, מאנאטע אונד יאהרע אן, דא ערסטע וואר-

דע אס טאנע זיינע ער געבורט אין בעווינגונג נעזעטצט אונד שטאנד פארגעסטערן, אס 11. טען דיעזעס, אויף 51 יאהרע, 8 מאנאטע אונד 14 טאגע, דא צווישען אהר איזט פיר דא פרויא, דא דריטטע פיר דא אלטעסטע מאכטער בעשטימט, וועלכע 21 יאהרע 17 טאנע געהלט, דא פיערטע, פינפטע אונד זעכסטע אהר געהארען דען אנדערען קינדערן, דער צווען דיעזער אהרען איזט, דען בערענפעפענדען פערזאנען שטעטס דא צאהל דער פערלעכטען יאהרע, טאנע אונד שטודען, אונד דערנעשטאלט דען, שנעללעך פערלויף דעם לעבענס-פארגיפיה- רען, באזע זונגען בעהויפטען, דא אהר דער פרויא נעמאלהן זייא שאן מערערע מאלע, מאן ווייס ניכט, פאן וועם, דורך, צוריק-ריקען פערדארבען ווארדען! — דא פרויע זינד אלוא גענען דא איי- פיהרונג זאלכער לעבענס-אוהרען, ווא געוויס אויך גענען זארגעפולטיג געפיהרטע נעבורטס-מאטריקען.

דיא ווען איז עסטערייכ-אונגארן.

(פארשטימטע) פילע פערזאנלעכע אלס דיעזער קאר בען וואר נון דער טיפלינג פפעפעקראקא, דער אין זיי- נער ווענעפיהרליכטיק אויס דעם גרונדע זא ווייס נינג, אום דען וועניגער ווילדען קאר בען אויס דער נוכט דער פאנאטישען דאמיניקאנער צו פער- דרענגען, פפעפעקראקאן ליעפערטע דען אויך דעם בערייטע עוועהנטען פערשטעטען שריפטשטעל- לער גראציעאום מאנניפאסטען שטאפף אויסרען יוד- שען שריפטען אונד דער יודישען געשיכטע צו זיען יודענפעסעסערשישען בראנד-בראשירען, — וועלכט מנהגים, דא איינפאכען אבער אלט-עהרוודיגען געברויכען ווא עטווא, (כפחות-שלאגען, תשלח- מאכען) אויף ווארדען אין באוויילונגען וויזע אנגענעםפען, פפעפעקראקאן בעהייפטעט נעמליך, דאס דא בעדייטונג דער, כפחות אונד דעם, תשלח ניכטס אנדערעס איזט, אלס איינע, יודישע בייכטען, דא דא ווען דען, האהנען, ההנען אונד פישען בייכטען!

אום פערבורא דעם יאהרעס 1869 ערשיען ניערדיגעס איינע שאנד-שריפט פפעפעקראקא-איבער דאס יודישע אסטער-פעסט, ער ערצעהלטע אין דערזעלבען דאס דא ווען ער ערשיטער בע- טראגען האבען אינעם זיא זיך פאן דערזעלבען אללערייא קאסטבארע גאלד-אונד זילבער-גע- ראטע איםכאכרטיגע, אונד זאדאנן מיט דיעזען שאפטען דורכגעגען, — פפעפעקראקאן ליעפערטע נון הייערע דען בעווייט, דאס דא ווען עס פיר העל- ניאן שטאטשאפטען עראכטען, אללע ניכט-ווען צו בערענען אויף זי.

ווא באוויילונג דיעזע שטאב-שריפט אויך גע- גען דא ווען שייפט אונד העטצט, זא קאננטען וויר דיעזעלבע טראטצדעם היינצומאנע פאסט אלס 'שומע-שריפט' בעניטען, דא דיעזער פעהויערליכע מענש, דער מיט ביישפיעללאזעס אייפער אויף דא פערניטונג דעם יודישען שריפטטהומס אונד דא פארמליכע אויסראטעטונג זייער פרייהערען גלייבענס- גענאססאן הנארישטעטע, ווא געזאגט, אויך איבער דאס יודישע אסטער-פעסט געשייבען, זאס ער ער געוויס ניכטס אונבערוהרט געלאסען, ווא ער דא געגען דא ווען העטטע פאריברענגען קאנ- נען! אונד דיעזער געוויסענעראזע מענש עוועהנט טראטצדעם ניכט, דאס דא ווען צו איהרעס אס- טער-פעסט בייסענע בלוט בענאטהאנען! פפע- פערקראקא, דער פאן איינער ראכטיגער-פאמיליע אבשטאמטע אונד אין פראמטען יודישען קרייזען זינע ווענד פערלעכטע האט, וואר יא פערזאנליך איבערצייגט, דאס דיעזע בעשולדיגונג ניכט נור באוויילונג, זאנערן אויך דער אכטע אייזונג איזט, דער יע אים געהרן איינע מענשען ענטשטאנדען, אום אלוא אויך דיעזע בעשולדיגונג, פאן דערען פערלאנגערישט ער דורך אונד דורך איבערצייגט וואר געגען דא פאן אים געהאסטען ווען אים טרעפענע צו פיהרען — ניין! דאצו וואר וועלכט דא זעלע דעם רובלאוען פערלימטערס פפעפעקראקאן ניכט שוואר זיך גענוג! — אין שלאגענערער בעווייז נינגען דא אין ניערער צייט לייזער זא פילע- פאך איינפיהרעטע בלוט-בעשולדיגונג איזט וואהל קיים פערבאר! —

עס אויט זאנדרבאר! וועלכט דא פאנאטישען קאלעד דאמיניקאנער, אין דערען דיינסטען פפע-

פערקראקא פילע אייפער אין דער בעקעטפונג דעם יודענטהומס צייטע, מיטטרויען דעסעסן כא- ראקטערלאזיגקייט, זיא העלפטען דיעזען טיפלינג אין פערדאכט, דאס ער פאן איהנען בלאס אייניגעס געלד ערשיינערען וואללע, אום דאן נאך דער טור- קיא צו געהען אונד דארט וועדער אפעשטליך צום יודענטהומע ערוקערצורעכענען, פפעפעקראקא וואר וואהל גערעכענעטע גענוער ענוג, אום אויך דיעזעס בעטרוגעס פעהע צו זיין, דא עס איהם אבער דא- ראן געלעגען וואר, דאס פאללע פערטרויען אונד דא, געפילטע בארוע' דער דאמיניקאנער זיך צו זיכער, דא פערפאפענטליכע פפעפעקראקאן אונד אין דעמוועלכע יאהרע, נעמליך אים מערין 1869, איינע פלוגשריפט, זא פאלל האט אונד ראכע-זוכט גענען ווען אונד יודענטהומס, דאס דא דאמיניקאנער נומהער זעלבסט זיך איבערצייגען, דאס נאך דער- ארטיגען געזעצטרויען איינע היקקעהר פפעפע- קראקאס צום יודענטהומע ניכט מעהר דענק- באר איזט!

אין דיעזער שטאב-שריפט פארדערט דער שאמלאזע טיפלינג: (1) דא אויסוויזונג דער ווען אויס דייטשלאנד; (2) דאס אפשאפונג דער יודישען איינזע, וועלכע ניכט באס פערטרויען פערדינען, דאס בייסטליכע קראנקע זיך איהרער בעהאנדלונג אונטערציעהען; (3) דא פערניטונג דעם, תלמוד, צו דעסעסן אויסליעפערונג דא ווען דורך פאלטער געצוואונגען ווערען זאללען; (4) דא דא שראק, ביז איהרע אויסטרייבונג פאללעט, נור צום יודען- סעג-ריינגען אונד דערגלייכען ניערדיגען אריימיטען פערעוועדעט ווערען טאנען!

דורך דיעזע פארדערונגען געוואנן נין פפע- פערקראקאן ווירקליך ניכט בלאס דאס פערטרויען, זאגן דערן אויך דא בעוואונדערונג דער דאמיניקאנער, דא ער דיעזע יא אן רובלאוער ווענעגעהעסטיגקייט ביא ווייטעס איבערטראקא.

בריעפע דער רעדאקציען, אן ס ע ה ר ע ר ע: עס לייפען אן אויס אויס דען פערשיידענעסען נענערען אפאריגען אללער ארט אין דיעזען זייטע בעאנשטארט אפש מיט היעהפאללען לוי- פערען פערנוגען אים — עס איזט דאזער זעלבסטפער- שטענליך, דאס וויר אויס איינער זאלכען מיטע נור צו נעסען אונד ער א בא ג נ ע נ ט ען אונד געציעהען, ווערערען וויר אויס דורכאויס ניכט פערפליכט- טעט פיהלען, אויך ניכט אבאנגענטען דא געווישטע אויס- קונפט צו ערשיינען אים, תעירן בי א י ע: דער בערייט איזט אים 'פעסטער ללאך' ערשיינען, ווארדען אויך פאן אללען אייניגען בלאטטען פערפאפענטליכע ווארדע, ער האט אויך אונס נאר זעהר בערעט דע ט, וואס אים דער אכטונג אונדויעס בערייכטע וואהל ע- זיכטליך וואר זאלאנג יעדאן הנאן הערוק היישני יי- דיעזע בעהייפטונג ניכט אפעשטליך ווערערופען לאזט — האבען וויר קיינע נונע, אן דיעזען רייכטיגקייט צו צווי- פעלן, פיעלליכט וואר עס איינע 'הוראת שעה' יודלי, — העירן פ' . . . אן פ' . . . דא אין וועספיעס דא איי- טעיסלינגען שטאק זינד זא וויר, ק' א' האפעשטליך דאך אין איינע דער בייזען בעזוקע דען זיע דאפאן טראגען! —

לאַטטא-ציעהונג פאם 11. יוני 1884.

ה ע ר מ א נ י ש ט א ד ט:	87	30	34	60	67
ל ע מ ב ע ר ג:	40	72	63	28	75
פ ר א ג:	72	15	24	19	1

וויכטיג פיר רעגאליען-פעכטער.
רום, שליוואוויטי, טרעבער, ליקעווע אונד עסטו
עדייט מאן אהנע אפאריאטע ביללעט מיט דען עסטענען אונד אשטרישען אלען פאן
ארנאלד וואטערייך
בוואפעט, טאבאק-נאסע, גענענאכער דעם אויסרעליטישען טעמפעל.
אפערייע פערנער: הויזעבלאווע, וויינבא- קעטס, גליצערין, ענטזיערונגס-פולווער עט.
אפערייע פערנער: הימבערוואפט אונד ציט-ראגענ-זאפט פיר נאווע-פיללונג.
מאניפאליצאצאנס-בייער אין אללען שפרא- בען גראטיס.

ווארדען דיא פענסטער דער יידישען וועה-
לער אינגעשלאגען וויל זיא פיר דען ליבעראלען
קאנדידאטען גוסטאו דע גען שטיממען דער
יעדאן טראמפן יועזער וועאלט טהעטיגקייט וענ-
רייך אויס דער וואהל הערפארינג.
דער פענסטער, ללאדיג, מאכט איבער דיא
ערנבעניססע דער ערסטען דרייא וואהל-מאנע עבען
ניכט נאנץ הייטערע בערמאכטונגען. — ער
שרייבט אונטער אנדערס: ווייט איבער דיא העלפ-
טע דער וואהלען אומ בערייטס פאלגענען דיא
ליבעראלע פארטייא דעס וואהל 26 נייע בעצירקע
געוואנען דאפיר אבער 34 אלטע בעצירקע פער-
לארען. דער פערלוסט דער רעניערונג-פארטייא
בערמאנט אלוא ביז נייע 9 בעצירקע, דיא
פיעלייטיכט בייא דען ווייטערען וואהלען וועדער
איניצובריינגען זיין ווערדען אבער ווען מעננער וויא
פיל מארגען גוסטאו וויזשאל, טיכאד קארלי, גע-
דעאן טאנארקי אונד מאקס פאלק (אין גראם-קא-
נישא) פאלקע, איזט דיעס איימער אין עמפאנד-
ליכער שלאג. — אבער אס מיטטען אומ יעדאן
נור איינע ערשיינונג נע בעדויערן; עס איזט דיעס
דאס וויטהען דער אנטי-סעמיטישען קראנקהייט! מאן
קאננטע וואהל דארופ געפאסט זיין דאס יענע גע-
נענדען וועלכע פאן דיעזער דרעה-קראנקהייט
היימענעכט ווארדען, ניכט אז ליכט פאן דערועל-
בען בערייט ווערדען קאננען. אליין טאן וואר יא
דאך צו דער האפפונג בערעכטנט, דאס דיא בע-
זאנגענען אונד איניצובריינגען אונטער דעס פאלקע
דענן דאך דאפיר זארגע טראגען ווערדען, דאס דיא
שטאאטס-געפערליכע קראנקהייט ניכט נאך ווי-
טערע געביעטע אנשמעקען ווערדען. דיעזע האפ-
נונג ערווייזט זיך אבער לידער אלס איינע טיישונג.
פאן דען פריהערען אנטי-סעמיטישען דעפוטירטען
איזט לידער ביזהער נור איין איינציגער דורכגע-
פאלקען, דאפיר אבער האט דיעזעס לאגער נאך
אינגען צו-וואכס ערהאלטען אן מענשען, וויא טשא-
טאר, קארל סאלא (דער פרוואט-פערטרעטער דער
שאלימאישע דעס סלאווישען פפארטען זומאנדו
אוי זי ווי, וואהרליך! וויר האבען עס היער מיט איי-
נער, געוועלשאפטליכען קראנקהייט צו טהון, דיא
אונס טעפע בעוואויניססע איינפלאכט!
זא אונגעפעהר דער פענסטער לאדיר, וועל-
כער אלס רעניערונג-פאסטע דען בעזאנגענען
טהייל דער בעפאלקערונג פיר דאס געפעהרליכע
ווייטערגרייפען דעס אנטי-סעמיטיסמוס פערמא-
ווארליך מאכט. וויר יעדאן האבען קיינען
גונד, אללע שודר פיר דיעזע בעדויערליכע שטרא-
מונג אויף דאס פאלק צו וואלצען, ווענן דיא רענע-
רונג זיך הייטע שאן דורך דיא פערראהונג אונד
פערוויילערונג פיעלער גענענדען אונגארנס אונבע-

האנליך פיהלמ, זא מוס זיא דיא פאלגען איהרער
אייגענע נאכזיכט בייא בענינגע דער אנטי-
סעמיטישען שטראמונג נונטעהר אויך ועלכסט
עמפאנדען! —

פערשיעדענע נייאניקייטען.

* (צו דען וואהלען.) הייטע, אס
16 מען יוני וואהלען דיא קאמיטאטע: בעקעש, בע-
רען, פאנארשא, דיא (ראאב), יאס-נאד-קונ-סאל-
נאך, קאלאזש, קראשא, מארמאראש, מא-
שאני (ווינעוועלבורג), טרענטישין, טורויק, עמפלין;
דיא שטעדטע: באיא, בעקעש, ביי-טשאבא, ראאב,
קאשי, שעמניטין, סענעדין, צוזאמען 62 בעצירקע.
* (ביזזער זינד פאלגענדע
יידישע דעפוטירטען) געוועהלט וואר-
דען: מוואהרמאן אין בודא-פעסט, דרי לעאפאלד
דייטש אין מאהאטש, דרי פיל מאנדעל אין גיר-
באטאר, דרי פראנץ בארון אין אראנשא-מעדיעש,
דרי קארל שוואב אין טאראק-קאנישא, קרוז אין
סענט-ענדרע.

* (יידישע קאנדידאטען מיט
אוינגינגעס ערפאלגע) זינד
פארלייפן צו פערצייכנען: ערנסט מעזע אין מיט-
קאלין, ווילהעלם פריישטאטלער אין נאד-וואשאני,
דרי גלוק אין עפעריעס, געזא קאפעלי (אויס פעסט)
אין פיעד. (אויס הייטען, פענסטער לאדיר) ער-
קלערטע קאפעלי, דאס ער ועלבער פאן דער קא-
דאטור צוריקגעטרעטען.)

* (וויא פיעל אנטי-סעמיטיען
זינד ביזזער געוואהלט) לידער
בעדייטענד מעהר, אלס אים פאריגען רייכטאמטע
זאסען, זא מעסען וויר ביז הייטע פאלגענדע אנטי-
סעמיטישע-דעפוטירטען פערצייכנען: פראנץ ראטה
אין ווארטבערג, עמערדיך סאלאי אין לענדיעלעטאט,
זיין ברויער (דער פרוואט-פערטרעטער דער שאלי-
מאיש) קארל סאלאי אין טורויק, יוליאוס מארג-
טא אין באסאראעני, באראן נאברעל אנדערעאסקי
אין פיענע-העלי, פיל טשווי אין סאקש, געזא אגאן
אין ה-נאנשא, אינגאן זומאנדו אין סעניטין, וויקטאר
אישטויצי אין רום, זינגענד טישטאר אין טשאנגראד,
יאהאן גרובער אין סילא, אנדרא וואדנא אין טא-
פאלצא, יאזעף פארוואקס אין פאקש, ווערהאוואי אין
צענלער, דרי קאמליש אין פאשטיק, געזא ראטיץ
אין פליפס-סאללאש.

* (דורכגעפאלענע אנטי-
סעמיטיען) נאקאנדידאטען: זינד: סקא-
קאן אין זאנעבערג, יאזעף בארי אין מיסא-לאק,
יוליאוס פוק אין קאפאשוואר, געארג סעלל אין מא-
קי, וואמאשי אין וואלא-ענערסע, יוליאוס בערקעל
אין נאד-אטאר.

* (אן אן די אין לידעדיא זא.)
דיעזער יודען-פענסטער איזט לידער אין האיד-
נאנשא נייערדינגע געוועהלט ווארדען. אס 14 דיע-
זעס וועלט ער אין נרעדיהאזא איינע בראד-רעדע,
אין וועלכער ער אונטער אנדערס אנטע: „אללע
פאליטישען פארטייען אים לאנדע זינד נור שקלאווען
דער יודען-מאכט; נור דיא אנטי-סעמיטישע שטרע-
בען דאס ווירקליכע וואהל דעס לאנדעס אן, איינע
„ראסע“ (שטאמם) וועלכע גלייך דען אנטראנישען
קאנדידאטען (מענשען-פערסען) פערסען, עבענ-
פאללס מענשען-פלייש פערצעהרמט, פערדיענט קיי-
נע רעכטס-גלייכהייט! דען עסטערייכ-אונגארישען
אויסגלייך פאס יאהרע 1867 האבען נור דיא יודען
געשאפען! (אלוא ווארען פראנץ דעאק אונד
יוליאוס אגאן ווי יודען-שטימען!) דאס
שול-געזעץ פיר דיא גמאזען אונד ראטע-שולען,
וועלכע דיא אויטאנאמיע דער רעפארמירטען אונד
קאטהאלישען קירכע בעשטרענקט, איזט נור דורך
יידישען איינפלוס צו שטארקע געקאממען
אוי זי ווי. — (וויר בערייפיען עס ווירקליך ניכט ווא-
רום דען דער שטאאטס-וויאלט דאס ניכט איי-
גרייט? זינד דענן יודען אין אונגארן ווירקליך
פאגעל-פרייא, דאס יעדער טאללע הונד זיא אנגריי-
פען דארף, זאנע דאס יעמאנד צור אבוויער ער-
שייט? דארף איין אגאדו אויך יעצט נאך, נאכדעס
בערייטס אללע? אי שטאנאנען דען מיסא-עסלארער
פאלל אלס שטראפליכען שווינדעל בעצייכענען, דיא
יודען אלס „מענשען-פלייש-פענסטער“ בראנד-
מארקען! דיא רעניערונג וואר גלייך בייא בענינג
דער אנטי-סעמיטישען שטראמונג צו נאכזיכט, ביז
דער אנטי-סעמיטיסמוס איהר נונטעהר איבער דען
קאפף געוואכסען, אונד דיא אנטי-סעמיטישען קא-
דאטען אויך ביז הייטע שאן אין מעהרערען וואהל-
בעצירקען דיא רעניערונג-קאנדידאטען פערדראגנט
האבען! ווארום בעלאסט מאן דען טשאנגיר-וער-
האוואי נאך איימער אויף פרייעס פוסע? ווארום
זאלטע איין אגאדו אין דען רייכטאמט-וואל איי-
ציעהן דרעפן? איינס פאן ביינען: ענטוועדער האט
ער אינדעס ער דיא יודען אלס מענשען-פלייש-
פענסטער בעצייכענען, דען פערשטאנד פערלארען,
אין וועלכעס פאללע ער אינס איררענ-הויז געזע-
דעט ווערדען מיסטע; אדער אבער ער שפרענגט
דיעזע שווארצע פערליימרונג מיט קאלטער בערעכ-
נונג אויס, דאנן איזט ער אבער איין שווערער פער-
ברעכער אונד מוס אין דען קערקער געשליידערט
ווערדען! אין דאדא האבען דיא אנטי-סעמיטישען וויא
וויר דיעס אין פאריגער נוממער ערוועהנט, בערייטס
איין קאטעש-ליעד דרוקען לאסען, ווארן עס
הייטע, דאס מיס צום יודענטהומע איבערטרע-
טען וויא. הערר מיסא איזט אלוא עבענפאללס „מענ-
רבה דאס היינטיגען איינער צערטליכען מוסטער צו בע-
קלאנען.“ —

רבקה דאס היינטיגען איינער צערטליכען מוסטער צו בע-
קלאנען. —
מאן ווירד נאך אלל דעס בערייפיען, ווארום אין
דאס בעשיידענע הויז דיעסמאל איינע פעסליכ-פארהליכע
שטיממונג ניכט איינציעהן וואללעש.
רבקה ווארויט נעזאנט, עטוא 13 יאהרע אלס, דיא
וואר קליין פאן געשטאלט, פאסט אייפאללענד קליין, אום
זא גראסער וואר איהר קאפף, דער פאן דיקען, שווארצען
האאר, שלעכטען אומבעקען, איהר דען אנשיין איינע הא-
הערען אטערש פערליכע.
זיא ערהאב זיך אלסכאלד פאן איהרעס יאצען, ליעס
דיא ביינען מעננער אויך איימער אים שטיממען הינערשען
צוריק, אונד איילטע אין דיא קיכע הויז, אום דאס נא-
טהיגע פיר דען „סור-אבער“, פארובערייפיען, דיעזע בע-
שעפטונג ליעס דאס מערדען אס שמעצע פערנעסען,
דער אין איהרעס קינדליכען הערצען טאכטע, אונד איין פריי-
דיג-ווארעמטהיגע נעזאנט ענפראנט צום זיכען ליפפען
וועלכער דיא ביינען מאננער אים ציממען, גלייך ליפפען
עלעקטרישען בליטצע, אויס איהרער דומטפיהיים נעוואלטיג
אויפרייסעלעט.
„אונד פערדיענטע דען ווירקליך דיעזער נעזאנט דעס
קינדעס רען נאמען איינעם נעזאנעט? עס וואר אים גונדע
גענאכטען איינע „מעלאדיע“ (נינג), וויא דיא אין אללע
סינאנאנען ביים אבער-געבעט דעס סח-פענסטע נעזונען
ווירד, ווער דיא יידישען „מעלאדיען“ איינסט ערפונדען. . . ווער
קאנן דיעס וויסען; דיא זינד אים פאלקע ענשטשאנדען
אונד מיט דעס יודענטהומע אונד דעס יידישען נאכטעס-
דיענסטע אים לויפע דער יאהרונדערטע אויפס איינטסטע.

פאלליעטאן.

מינע גראם-עלמערן אונד דיא מאסקע.
פאן דה. מ. הארטמאן.
(3טע פאטימעסונג.)

„ווער אס ערב פסח נאכטיטאן, אין דער יודע-
נאסע פאן פראנקפורט אס מאין, זאה אללעס זא היבש, זא
רין אויס, דיא דיא מויער-וואנדע ועלכעס דעס אלטפעסען,
ביי-פאללינסטען הייזענס צו עררען דעס סח-פענסטעס מיט
קאלק איבערווייסן ווארען; אללע הוינגעראטע ווארען
ענטוועדער נייא, אדער בלאנק גערייבען, ווענן ניכט נאר
אום פיער נעגליהט, דיא אללגעמינע שטיממונג וואר איינע
הייטערע; אללעס פרייעטע זיך איבער דאס פעסט, וועלכעס
זיט יאהרשווערען צום אנדעקען אן דיא „בערייאונג
אויס דעס ענפמישען יאכע“ אין נאנץ אוראלע געפיי-
ערט.“

„אין איינעם בעשיידענען הויז יעדאן, וועלכעס נאהע
צור סינאנאנע זיך בעפאנד, העררשע דיעסמאל איינע
געדריקטע שטיממונג אן איינעם פישע זאסען צווייא מאנג
נע, וועלכע, זאנסט שאן פערמאנע איהרעס בעדועס פאן
פאסט אויסעלאסענער הייטערקייט, דיעסמאל פאסט שטומס
איניגאנדער פאלקשען, אלס וואללעש דער איינע דען אנדער-
עס וויר.“

* (די שטאף דיעזער געשיכע ווארדע אים יאהרע 1865
פאן איינע נייזשליכען, דער בעריהעפן ווייזשען היכטע צו איינער
אנציענדען נעוועלע איינטיגען שטימען, דיא אויך וויר געניצען, דאך
מיט וועלכסטע דעס איינפלייסליכען אויפגעצום אונד דעס היכטערשען
בייזעריקעס.)